Europos Parlamentas
2024-2029

Užsienio reikalų komitetas

2024/2024(DEC)

31.1.2025

NUOMONĖ

Užsienio reikalų komiteto

pateikta Biudžeto kontrolės komitetui

dėl 2023 finansinių metų Europos Sąjungos bendrojo biudžeto įvykdymo patvirtinimo, X skirsnis – Europos išorės veiksmų tarnyba
(2024/2024(DEC))

Nuomonės referentas: Michael Gahler

PA_NonLegDec

NUOMONĖ

Užsienio reikalų komitetas ragina atsakingą Biudžeto kontrolės komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti toliau pateikiamą tekstą:

1. pažymi, kad dėl pastarojo meto įvykių, visų pirma Rusijos plataus masto invazijos į Ukrainą ir priešiškų mėginimų padaryti įtaką demokratiniams procesams Europoje, taip pat didėjančio nestabilumo Artimuosiuose Rytuose, ES valstybėms narėms ir institucijoms didžiausią susirūpinimą ėmė kelti ES užsienio politika ir jos įgyvendinimas; pabrėžia, kad Europos išorės veiksmų tarnyba (EIVT) ir jos delegacijos atlieka pagrindinį vaidmenį vykdant Sąjungos išorės politiką ir kovojant su užsienio vykdomu manipuliavimu informacija ir kišimusi (FIMI); pabrėžia EIVT svarbą ES santykiams su 25–30 mln. ES piliečių, gyvenančių už Sąjungos ribų; pripažįsta, kad EIVT biudžetui, kuriam jau ir taip struktūriškai skiriama nepakankamai lėšų, neproporcingai didelį poveikį, palyginti su kitomis ES institucijomis, padarė didesnė infliacija ir vėlesnė energetikos krizė, kurią sukėlė Rusijos agresijos karas Ukrainoje, ir yra susirūpinęs dėl šių neigiamų pasekmių EIVT ir ES institucijų veiksmingumui, taip pat dėl veiksmų dabartinei biudžeto padėčiai ištaisyti stokos, o tai gali daryti didelį poveikį ES santykiams su trečiosiomis šalimis;

2. pabrėžia, kad EIVT turi atlikti pagrindinį vaidmenį skatinant taiką ir stabilumą Artimuosiuose Rytuose, didinti finansavimą siekiant užtikrinti humanitarinę pagalbą Libane, Gazoje ir Sirijoje ir stiprinti žmogaus teisių stebėseną;

3. pabrėžia, kad reikia skirti finansinę paramą EIVT delegacijoms, dislokuotoms Artimuosiuose Rytuose, Persijos įlankos valstybėse ir Afrikoje, siekiant užtikrinti, kad jos galėtų toliau įgyvendinti ES išorės veiksmus regione;

4. primygtinai tvirtina, kad reikia padidinti biudžetą bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP) veiksmams ir kitoms atitinkamoms taikos užtikrinimo ir reagavimo į konfliktus bei krizes priemonėms, taip pat informacinėms technologijoms (IT) ir saugumo protokolams, kad ES veikla ir pajėgumai visapusiškai atitiktų dabartinius iššūkius ir konfliktus visame pasaulyje;

5. atkreipia dėmesį į tai, kaip EIVT prisideda prie visa apimančių ES pastangų rodyti tvirtą paramą Ukrainai įgyvendinant tokias iniciatyvas, kaip kampanija „#StandWithUkraine“ ir tiksliniai komunikacijos projektai, pvz., „Faces of Ukraine“, „Art vs War“ ir „Share Your Light“;

6. primena, kad nepaprastai svarbu toliau stiprinti mūsų paramą žmogaus teisėms, demokratijai ir vystymuisi trečiosiose šalyse pasitelkiant KVTBP „Globali Europa“, nes demokratinių šalių pasaulis yra saugesnis pasaulis; pabrėžia, kad, atsižvelgiant į dabartines sparčios technologinės pažangos ir geopolitinės konkurencijos aplinkybes, reikėtų toliau didinti ES skaitmeninės diplomatijos išteklius; primygtinai tvirtina, kad vykdant ES išorės veiksmus trečiųjų šalių atžvilgiu turėtų būti intensyviau vykdoma žalioji diplomatija ir žalioji pertvarka, nes tai yra vienas iš ES prioritetų;

7. pripažįsta EIVT vaidmenį renkant įrodymus prieš į ES sankcijų sąrašą įtrauktas Rusijos valstybės remiamas žiniasklaidos priemones bei asmenis, dalyvaujančius skleidžiant

dezinformaciją ir manipuliuojant informacija siekiant pateisinti Rusijos agresijos karą;

8. apgailestauja, kad Europos Audito Rūmai savo 2023 finansinių metų metinėje ataskaitoje pažymi, jog viename iš 13 tikrintų mokėjimų jie nustatė kiekybiškai įvertinamų klaidų, jų priežastis – galiojančios viešųjų pirkimų procedūros nebuvimas, taip pat nustatyti šeši kiekybiškai neįvertinami faktai, susiję su viešaisiais pirkimais ES delegacijose, įskaitant konkurso dalyvių atrankos ir pasiūlymų vertinimo metodikos trūkumus, ir tai, kad buvo prisiimtas teisinis įsipareigojimas prieš prisiimant biudžetinį įsipareigojimą;

9. pažymi, kad Europos Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje Nr. 14/2023 nustatyta Komisijos ir EIVT naudojamų metodikų, pagal kurias skiriamas finansavimas šalims partnerėms, ir stebėsenos sistemos sąrangos trūkumų, ir rekomenduojama, kad Komisija ir EIVT visų pirma patobulintų finansavimo paskirstymo metodiką ir ES paramos poveikio vertinimą, geriau apibrėžtų programavimo proceso aprėptį ir supaprastintų bei nuosekliai naudotų orientacinių daugiamečių programų rodiklius;

10. palankiai vertina Audito Rūmų specialiąją ataskaitą dėl EIVT koordinavimo vaidmens ir jų išvadas, kad koordinavimas iš esmės yra veiksmingas, todėl tarnyba gali tinkamai padėti vyriausiajam įgaliotiniui ir pirmininko pavaduotojui vykdyti savo įgaliojimus; vis dėlto pažymi, kad vis dar esama tam tikrų trūkumų informacijos valdymo, personalo ir ataskaitų teikimo srityse; ragina EIVT teikti pirmenybę specialiojoje ataskaitoje pateiktų rekomendacijų įgyvendinimui iki nustatyto termino 2025 m., nes savalaikiai veiksmai yra svarbūs stiprinant jos veiklos pajėgumus ir didinant jos indėlį siekiant ES užsienio politikos tikslų;

11. pažymi, kad, nepaisant didėjančių geopolitinių iššūkių, 2023 m. toliau patirdama didelius biudžeto suvaržymus, EIVT yra įsipareigojusi užtikrinti didesnį ekonominį savo veiklos efektyvumą; pripažįsta, kad EIVT gerokai sumažino savo misijų ir reprezentacinį biudžetą, o tai daro poveikį pagrindinėms diplomatinės tarnybos funkcijoms, apribojo neprivalomas išlaidas ir įšaldė bei atidėjo pastatų priežiūros, infrastruktūros ir IT projektus; susirūpinęs pažymi, kad dėl šių biudžeto apribojimų gali būti uždaryta pernelyg daug ES ambasadų ir atidėtas saugumo įrangos diegimas keliose ES delegacijose, o tai mažintų EIVT gebėjimą vykdyti savo įgaliojimus ir ginti ES vertybes bei tinkamai užtikrinti rūpestingumo pareigą visų delegacijų darbuotojų atžvilgiu; primygtinai ragina valstybes nares skirti pakankamą finansavimą EIVT ir Komisijai, siekiant užtikrinti, kad nenukentėtų ES delegacijų tinklas – jos pasaulinio dalyvavimo ženklas; pabrėžia, kad lėšų mažinimas gali daryti neigiamą poveikį įgyvendinant išorės reikalų priemones, pvz., KVTBP ir strategiją „Global Gateway“; pabrėžia, kad reikia skirti pakankamai išteklių EIVT strateginės komunikacijos ir prognozavimo skyriui, siekiant veiksmingai kovoti su dezinformacijos kampanijomis, kurias kaip strategines priemones vykdo autoritariniai ir neliberalūs režimai; atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina pranešimą, kad Komisijos Komunikacijos (COMM) GD sukurta Strateginės komunikacijos ir kovos su manipuliavimu informacija darbo grupė;

12. palankiai vertina tvirtą paramą Ukrainai, be kita ko, pasitelkiant ES civilinę patariamąją misiją (EUAM Ukraine) ir apmokant Ukrainos karius pagal ES karinę pagalbos misiją (EUMAM);

13. palankiai vertina tai, kad paskirtas pirmasis ES specialusis įgaliotinis Persijos įlankos

regione;

14. pabrėžia, kad ES turi padidinti finansavimą, kad būtų sustiprinta speciali biudžeto eilutė ES užsienio politikos veiksmų srityje, visų pirma skirtą lyčių lygybei ir Moterų, taikos ir saugumo (MTS) darbotvarkei, siekiant užtikrinti nuoseklų iniciatyvų, kuriomis skatinamas konstruktyvus lyčių klausimu vadovavimas, apsaugomos moterų teisės ir kovojama su seksualiniu smurtu bei smurtu dėl lyties konfliktų metu ir jiems pasibaigus, finansavimą; pabrėžia esminę tokio finansavimo svarbą siekiant remti vietos pilietinės visuomenės organizacijas, teikti paramą, orientuotą į smurtą patyrusius asmenis, ir integruoti lyčių aspektą į ES diplomatines bei saugumo pastangas;

15. pabrėžia, kad Trečiajame lyčių lygybės veiksmų plane (LLVP III) nustatyta, kad 85 proc. naujų ES veiksmų turi būti prisidedama prie lyčių lygybės ir moterų bei mergaičių įgalėjimo; ragina EIVT paspartinti pažangą siekiant LLVP III tikslų, kasdieniame darbe prasmingai daug dėmesio skiriant pagrindinėms LLVP III angažavimosi sritims, įskaitant smurto dėl lyties panaikinimą, lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių skatinimą, ekonomines ir socialines teises ir įgalėjimą, lygiateisį dalyvavimą ir lyderystę; pažymi, kad LLVP III nustos galioti 2027 m., ir primygtinai ragina EIVT šiuo tikslu parengti platesnio užmojo LLVP IV, kuriuo būtų užtikrintas tvirtesnis moterų teisių ir įgalėjimo bei ES užsienio ir saugumo politikos ryšys, kurį būtų galima įgyvendinti nuo 2028 m.;

16. pabrėžia itin pažeidžiamą vaikų padėtį pasaulyje, ypač ginkluotų konfliktų metu; reiškia didelį susirūpinimą dėl dešimčių tūkstančių vaikų, kurie 2023 m. nukentėjo nuo ginkluotų konfliktų visame pasaulyje ir patyrė netoleruotiną smurtą ir pagrindinių jų teisių pažeidimus; ragina EIVT vykdant savo veiksmus didžiausią dėmesį skirti vaikų teisėms;

17. toliau ragina EIVT ir Sąjungos delegacijas remti vietos subjektus ir pilietinės visuomenės organizacijas trečiosiose šalyse ir su jais bendradarbiauti, kad būtų skatinamas dialogas teisinės valstybės, pagrindinių žmogaus teisių ir kovos su korupcija bei netinkamu ES lėšų naudojimu klausimais;

18. ragina ES delegacijas didinti paramą tikriems demokratiniams veikėjams ir pilietinei visuomenei Vakarų Balkanuose, griežtai ir viešai pasmerkti neliberalių bei nedemokratinių veikėjų veiksmus, kurie prieštarauja Sąjungos interesams, ir užtikrinti, kad Pasirengimo narystei paramos priemonės (PNPP III) finansavimo įgyvendinimas atitiktų ES tikslus; ragina ES delegacijas regione taikyti patikimesnį ir nuopelnais grindžiamą požiūrį, pagrįstą Kopenhagos kriterijais, visų pirma į teisinės valstybės, demokratijos ir žmogaus teisių apsaugos aspektus, ypač atsižvelgiant į tai, kad kai kurios Vakarų Balkanų šalys padarė nedidelę pažangą;

19. ragina ES labiau remti Moldovą kovojant su dezinformacija, hibridinėmis grėsmėmis ir kibernetiniais išpuoliais; ragina ES delegaciją Moldovoje dėti daugiau pastangų siekiant skatinti iniciatyvesnę ir veiksmingesnę komunikacijos strategiją, susijusią su Europos perspektyva, įskaitant informavimo veiklą rusų kalba;

20. primena sunkią moterų teisių ir LGBTQI+ teisių padėtį daugelyje pasaulio vietų; pabrėžia, kad reikia skubiai geriau apsaugoti šias teises; pabrėžia pagrindinį EIVT vaidmenį skatinant žmogaus teises visame pasaulyje; ragina EIVT dėti daugiau

pastangų šioje srityje;

21. mano, kad rinkimų stebėjimo misija – tai praktinė veiksminga užsienio politikos priemonė, kuri tebėra esminė ES paramos demokratijai politikos priemonių ir strategijų dalis; ragina ES užtikrinti pakankamus išteklius ES rinkimų stebėjimo misijoms, kad jos taip pat apimtų rinkimus šalyse kandidatėse ir kaimyninėse šalyse;

22. palankiai vertina ES partnerystės misijos Moldovoje (EUPM Moldova) įsteigimą; pabrėžia esminį EUPM Moldova vaidmenį ir ragina ES ir jos valstybes nares pratęsti misijos įgaliojimus po 2025 m. gegužės mėn., kartu didinant išteklius jos veiksmingumui didinti;

23. ragina EIVT ir ES delegacijas atidžiai stebėti demokratijos padėtį įvairiose šalyse ir teikti logistinę bei technologinę paramą žmogaus teisių gynėjams ir čiabuviams, visų pirma moterims;

24. pabrėžia, kad religijos ir tikėjimo laisvė yra pagrindinė laisvo pasaulio ir Europos Sąjungos vertybė; primygtinai ragina Europos išorės veiksmų tarnybą į savo veiksmus įtraukti tikėjimo diplomatiją, pripažįstant religiją kaip pasaulinių problemų sprendimo dalį; pabrėžia, kad šis požiūris turėtų apimti aktyvų krikščionių ir kitų religinių grupių teisių užtikrinimą, ypač šalyse, kuriose jie yra mažuma, taip pat tolerancijos skatinimą ir užtikrinimą, kad religijos laisvė būtų visų atitinkamų ES išorės veiksmų ir politikos priemonių dalis.

PRIEDAS. SUBJEKTAI AR ASMENYS, IŠ KURIŲ NUOMONĖS REFERENTAS GAVO INFORMACIJOS

Nuomonės referentas, prisiimdamas visą atsakomybę, pareiškia, kad negavo informacijos iš jokio subjekto ar asmens, kuris turi būti nurodytas šiame priede pagal Darbo tvarkos taisyklių I priedo 8 straipsnį.

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

Priėmimo data	30.1.2025
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 53 –: 19 0: 2
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Mika Aaltola, Lucia Annunziata, Petras Auštrevičius, Jordan Bardella, Dan Barna, Wouter Beke, Robert Biedroń, Ioan-Rareş Bogdan, Marc Botenga, Grzegorz Braun, Sebastião Bugalho, Danilo Della Valle, Özlem Demirel, Elio Di Rupo, Michael Gahler, Geadis Geadi, Giorgos Georgiou, Raphaël Glucksmann, Bernard Guetta, Rima Hassan, Rasa Juknevičienė, Sandra Kalniete, Łukasz Kohut, Rihards Kols, Andrey Kovatchev, Vilis Krištopans, Nathalie Loiseau, Claudiu Manda, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Arkadiusz Mularczyk, Leoluca Orlando, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Andreas Schieder, Alexander Sell, Villy Søvndal, Davor Ivo Stier, Sebastiaan Stöteler, Stanislav Stoyanov, Marie-Agnes Strack-Zimmermann, Michał Szczerba, António Tânger Corrêa, Marta Temido, Cristian Terheş, Riho Terras, Hermann Tertsch, Pierre-Romain Thionnet, Sebastian Tynkkynen, Reinier Van Lanschot, Roberto Vannacci, Hilde Vautmans, Harald Vilimsky, Željana Zovko
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Jaume Asens Llodrà, Malik Azmani, Engin Eroglu, Sandra Gómez López, Evin Incir, András László, Ana Catarina Mendes, Hans Neuhoff, Nicolás Pascual de la Parte, Chloé Ridel, Tineke Strik, Şerban Dimitrie Sturdza, Ingeborg Ter Laak, Matej Tonin, Ivaylo Valchev, Isabel Wiseler-Lima
Posėdyje per galutinį balsavimą pagal 216 straipsnio 7 dalį dalyvavę nariai	Catarina Vieira

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

53	+
ECR	Rihards Kols, Arkadiusz Mularczyk, Cristian Terheş, Sebastian Tynkkynen, Ivaylo Valchev
PPE	Mika Aaltola, Wouter Beke, Ioan-Rareş Bogdan, Sebastião Bugalho, Michael Gahler, Rasa Juknevičienė, Sandra Kalniete, Łukasz Kohut, Andrey Kovatchev, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Nicolás Pascual de la Parte, Davor Ivo Stier, Ingeborg Ter Laak, Riho Terras, Matej Tonin, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko
Renew	Petras Auštrevičius, Malik Azmani, Dan Barna, Engin Eroglu, Bernard Guetta, Nathalie Loiseau, Marie-Agnes Strack-Zimmermann, Hilde Vautmans
S&D	Lucia Annunziata, Robert Biedroń, Elio Di Rupo, Raphaël Glucksmann, Sandra Gómez López, Evin Incir, Claudiu Manda, Ana Catarina Mendes, Sven Mikser, Tonino Picula, Thijs Reuten, Chloé Ridel, Nacho Sánchez Amor, Andreas Schieder, Marta Temido
Verts/ALE	Jaume Asens Llodrà, Leoluca Orlando, Villy Søvndal, Tineke Strik, Reinier Van Lanschot, Catarina Vieira

19	-
ESN	Hans Neuhoff, Alexander Sell, Stanislav Stoyanov
NI	Grzegorz Braun, Kostas Papadakis
PfE	Jordan Bardella, Vilis Krištopans, András László, Sebastiaan Stöteler, António Tânger Corrêa, Hermann Tertsch, Pierre-Romain Thionnet, Roberto Vannacci, Harald Vilimsky
The Left	Marc Botenga, Danilo Della Valle, Özlem Demirel, Giorgos Georgiou, Rima Hassan

2	0
ECR	Geadis Geadi, Şerban Dimitrie Sturdza

Sutartiniai ženklai:
+ : už
- : prieš
0 : susilaikė